

कृषीवलु

पण्याहून कोल्हापूरला निघालेली
उभी होती. मे महाना असल्याने गाडीला
गर्दी होती. दुपारी झालेल्या लग्नाचे एक
वन्हाड क्लॉफ्टमर्वर आले. वन्हाडी मंडळीनी
घार्ड्याईत आपातल्या जागा पकडल्या.

नवी मुळारी पुण्याहून सासारी कोल्हापूरला
चाली होती. माहेरकडील करवलांचे ढोळे
पाण्याने भरलेले होते. मुळारी आई आपल्या
कोकाला मिठी मारत रुक्की होती. मुळारी
होण्याचा विहाने ती कोलमडली होती. आता
मला खाली आई ८५ आई ८५ म्हणून
कोण प्रेमाने हाक मराऱर? तुळशीवाय
मला कोण आहे? एकाकिंपणे मी कसे
जीवन कंठाणा. अग्ना मोरेच्या उमाव्याने
ती आपल्या मुळारी चेहरा ओँजलीत धरून
रडत होती. हे दृश्य पाहून व्हाडातील
अनेक मंडळीचे डोळेही पाणगवले. वामाईने
त्यांची समजूत काढली. तुळमुळी माझी
सून नाही तर, मुळारी असेल, तिला यांनी
सुखात तेवीन. आईच्या नियनातील लता मोरेशकर
धीरेन व कटाने तिने मुळारी संगोपन केले
होते. दोर्याचेही एकमेकीवर प्राकोटीचे प्रेम
होते. वरामाईने प्रेमाने सूरेचा हात धरून तिला
गाडीत बसविले. मुळारीडील करवल्यांनी
तिच्या आईला सावरले, गाडी सुरुतर्यात आई-
मुळारी एकमेकांकडे पाहून रुत होत्या. गाडी
फलावरून सुटीला खिडविला गाडीला
आईक्के आईके आहे तर हलवित होती व आई
तिला प्रतिसाद देव अपला हात हलवित होती
व गाडी स्टेशनपासून दूर गेली तरी मुळारी
खिडविलाहे आपला हात काढून हलवित
होती. बहुदा तिची आईही फलावरून
दूर गेलेल्या गाडीकडे पाहून हात हलवित
असायी. हा प्रसांग त्या गाडीत बसलेली एक
सुसंकृत, संवेदनशील व्यक्ती पहात होती व
तिच्याही निवृत्त हात करून प्रसांग पाहून
अशू अघवलत होते. कोल्हापूरानु उत्तरपैकी ते
अस्वयं होते. घरी गेलेल्या त्यांची प्रथम वही
उघडून त्यावर एक गीत लिहिले.

गंगा यमुना डोळ्यात उथ्या का?

जा मुली जा दिल्या घरी तू सुखी रही!

कडकडून तू मिळी मरत वाळे

बालपण आले आले घुमवित घुंगुरवाले

जनकवि पी.सावळाराम

शरद कोरडे

आठव्याले सरे सरे गहिवरले ढोळे

कंठ पायेचे तुळा सांगीं जा

या थोर संसाकार वसंत प्रश्न यांनी संगीतबद्ध
केले व साकाश गनसर्वती लता मोरेशकर
यांनी ते गणे गायले होते.

निवृत्तीनाथ वारजी पाठील उक्त पी.

सावळाराम यांचा जन्म ४ जुलै १९१३

मध्ये कोल्हापूरजवळील येडेनिपाणी येथे

झाला. त्यांचे शिक्षण कोल्हापूरच्या राजाराम

कॉलेजाच्ये झाले. १९४४ मध्ये ते टाण्याला

येऊन स्थायिक झाले. मराठी भावविते

रसिकमध्ये रुल्यविषयात ग. दि. माडाळकर,

शांता शेळेचे यांच्याचा हात. सावळाराम यांचे

नाव घेतले जाते. मराठी गीतांना सुरवाकाळ

आण्यात त्यांचाही मोठा वाटा आहे.

त्यांच्या काव्याच्या साधा सोया रचनामुळे

कुसुमाग्रज यांनी त्यांमा 'जनकवी' ही उपाधी

दिली. टाणी-मुळारी जनतेने पी. सावळाराम

यांच्याचर अंतीमात प्रेम केले. ते टाणे

महापात्रिके महापात्रही झाले. त्यांच्या नावाने

महापात्रिके महापात्रही झाले. त्यांच्या नावाने